BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL | In România 3 lei | In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

Nr. 93 Miercuri 5 Aprilie 1939
12 Pagini P IIII

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Icoana reală a bugetului

Forma de prezentare a noului buget constitue o etapă de netăgăduit progres față de bugetele precedente, prin faptul că dă satisfacție aproape totală vechiului deziderat al unității bugetare, exprimat de altfel de mai toți miniștrii de finanțe anteriori, dar a cărui traducere în fapt a întârziat totuși până azi. Avem, în fine, de data aceasta, concentrate, într'o prezentare unitară, toate socotelile cu caracter public ale țării, ceeace înlesnește pe de o parte o vedere de ansamblu asupra întregei gestiuni financiare a Statului, iar pe de alta o supraveghere mai facilă și mai serioasă asupra tuturor veniturilor și cheltuelilor și deci o mai bună administrare a lor, prin faptul că sunt supuse acelorași norme de executare și control.

In chipul acesta, în compunerea bugetului general al Statului, conceput ca o unitate, intră următoarele subdiviziuni:

1) Bugetul ordinar 32.228.900.000
2) Bugetul fondurilor cu afecțiune specială 1.435.718.000
3) Bugetele fondurilor p. înzestrarea armatei 7.704.000.000
4) Bugetele instituț. autonome 43.294.535.906

Total g-ral 84.663.153.906

Până acum, în termeni curenți, eram obicinuiți să considerăm tot bugetul general al Statului redus la denumirea și conținutul „bugetului ordinar", făcând abstracție de ceea ce forma așa zisele bugete „anexe", a căror cifră nu intra în calculul cifrei bugetului general și a căror administrare se făcea în genere după norme deosebite, de multe ori în contrazicere cu severitatea și ortodoxismul inerente politicii bugetare sănătoase.

Exemple și amănunte interesante în această direcție ne-au fost înfățișate de unii raportori generali ai bugetelor anterioare, ba chiar și de unii miniștri în expunerile de motive ale legilor bugetare din ultimii ani, mai ales în ce privește administrarea așa ziselor „fonduri speciale".

Până acum aceste fonduri erau create din inițiativa arbitrară a unor miniștri și chiar a unor conducători de autorități publice și cu toate că alimentarea lor constituia direct sau indirect o preluare din venitul cetățenilor, deci o contribuție cu caracter fiscal, totuși nici instituirea acestor dări deghizate nici administrarea produsului lor nu erau supuse nici votului și controlului parlamentului, nici controlului Inaltei Curți de Conturi. Erau ministere și autorități, pe lângă care se creiaseră până la 8 și 10 fonduri de acestea cu destinație specială, fără să figureze în conturile bugetului respectiv. Erau așa de numeroase și atât de bine tăinuite, în cât unele din ele au rămas multă vreme neidentificate chiar de raportorii generali, iar totalul lor se cifra la mai multe miliarde. Adevărul e, însă, că între timp unele s'au desființat, iar altele au fost înglobate în bugetele autorităților respective.

Astăzi s'a făcut pasul definitiv, introducându-se toate în cadrul bugetului general al Statului și, odată cu ele, și bugetele caselor regiilor și serviciilor autonome, cum și bugetele înzestrării armatei, alcătuite din: 1) fondul apărării naționale, pe deoparte și 2) fondul național al aviației și marinei, de altă parte.

Avem, astfel, înaintea ochilor, icoana reală a conturilor de gestiune a Statului, care intră de fapt în alcătuirea bugetului general al Statului și a cărui cifră reală globală este, pentru exercițiul 1939—1940, de lei 84.663.153.906.

RĂSPUNSUL CANCELARULUI HITLER

Rostită cu prilejul botezului celui de-al doilea cuirasat german de 35.000 de tone „Gross-Amiral von Tirpitz", cuvântarea dela Wilhelmshaven a Fuehrerului este în deosebi un răspuns adresat discursului d-lui Neville Chamberlain la Birmingham și inițiativelor din ultimele două săptămâni ale Marei Britanii împotriva Germaniei.

Dela 1935 până astăzi, cea mai mare parte din marile inițiative ale politicii europene au fost luate de cancelarul german. Marea Britanie, surprinsă desarmată de evenimente sau incredințată de posibilitatea de a asigura pacea printr'o politică de conciliere, a avut până în ultimele luni o atitudine de spectatoare, de mediatoare sau de arbitră. In Februarie și la începutul lui Martie 1939, deși înarmările britanice se continuau pe un ritm din ce în ce mai grăbit, cercurile politice conducătoare ale Angliei căutau încă, în domeniul unei largi înțelegeri economice, calea unei politici de pace cu Reichul german.

Reacțiunea produsă de dispariția Cehoslovaciei a avut însă pentru fruntașii politicii engleze un răsunet adânc. Această lună Martie 1939 i-a determinat să-și ia răspunderi istorice. Dela atitudinea de conciliere, d. Chamberlain a trecut la politica de rezistență. La Birmingham s'a declarat gata să ridice mănușa. In timpul vizitei președintelui Lebrun au avut loc consultări în vederea unui pact de siguranță, care să unească Europa apuseană cu cea răsăriteană într'o coaliție împotriva Germaniei. Ele continuă, dar n'au dus până acum decât la o desăvârșire a aliantei cu Franța și la asigurări unilaterale de garanție pentru Belgia, Olanda și Elveția. Față de încordarea germano-polonă, Marea Britanie a luat hotărârea istorică de a acorda unilateral Poloniei garanția ei armată, în condițiile cunoscute. Londra ia astfel inițiativa rezistenței, primește deschis riscurile războiului și încearcă formarea unei coaliții ca în momentele cele mai grave ale istoriei ei.

Discursul de Sâmbătă al Fuehrerului este cea dintâiu replică a Reichului față de noua politică engleză.

Făcând abstracție de partea ei informativă și istorică, relativă la nedreptățile tratatului din Versailles și la redeșteptarea poporului german, în cei cinci ani din urmă, cuvântarea d-lui Hitler este o luare de poziție categorică față de noua politică a Marei Britanii.

Interesele vitale și drepturile legitime ale poporului german, în deosebi atunci când este vorba de spațiul său vital, nu pot fi condiționate de negocieri prealabile cu Anglia. Germania de azi nu mai este Germania de eri. Oamenii de stat din fostele țări aliate se înșeală, dacă cred că Reichul va permite câtorva „state satelite" „să scoată castanele din foc pentru Marile Puteri, căci s'ar putea să-și ardă degetele".

In spațiul vital german Reichul nu se gândește decât să-și desvolte raporturile economice, fără a ataca alte popoare. E un drept al lui față de care nu va tolera însă o politică de intimidare sau de încercuire.

Chiar în ce privește raporturile cu Anglia, Germania privește cu calm perspectiva denunțării unui acord naval, dictat pe vremuri de dorința de pace a Reichului, dar care, din cauza Angliei, nu mai întrunește azi condițiile necesare de existență.

Germania e sigură de ea fiindcă e tare și unită. Frazele n'o vor face să depună armele și e gata la luptă în orice moment, dacă „vreun popor are cu adevărat intenția de a-și măsura forțele cu forțele ei". Axa Roma-Berlin, deplin solidară și pusă în serviciul aceluiași ideal, va dovedi în curând comunitatea de opinii și convingeri dintre Italia fascistă și Germania național-socialistă.

Trei idei esențiale se desprind astfel din cuvântarea Fuehrerului: In primul rând, Reichul ia o atitudine categoric ostilă coaliției plănuite de Anglia. Statele care vor intra în coaliție o vor face pe răspunderea lor. In al doilea rând, Germania e puternică și primește să-și ia riscurile unei rupturi cu Marea Britanie. Denunțarea acordului naval din 1935 ar putea fi primul ei act. In fine, poporul german e gata să-și măsoare puterile cu oricine ar lua inițiativa luptei și se va sprijini în întregime, în această încercare de forțe, pe axa Roma-Berlin.

Pentru a judeca exact situația creată de discursul d-lui Hitler, trebue așteptată reacțiunea Marei Britanii. Pentru moment Londra l-a primit cu liniște. Conținutul lui era de prevăzut și e probabil că el nu va fi considerat numai ca o simplă manevră de intimidare. Dar precizările aduse situației de cancelarul german sunt prea categorice spre a nu provoca în curând o nouă lămurire a atitudinii engleze.

Jurământul recruților la regimentul de Gardă călare

Tinerii veniți să-și facă datoria către țară, în momentul depunerii jurământului
— Darea de seamă în corpul ziarului —

Bilanțul turburărilor din Palestina

349 MORȚI ȘI 372 RANIȚI, IN TREI LUNI

Ierusalim, 2 (Rador). — **Iată bilanțul victimelor turburărilor din Palestina, în cursul primului trimestru al acestui an: Morți 349, dintre cari 126 rebeli și 154 diferite persoane arabe, 53 evrei, 16 englezi.**

Numărul răniților este de 372.

——xX⊙●⊙Xx——

BANCA NAȚIONALĂ CEHĂ ȘI-A SCHIMBAT NUMELE

Praga, 2 (Rador). — „Lidove Noviny" *anunță că numele Băncii Naționale cehe va fi schimbat în acela de „Banca Națională a Protectoratului Boemiei și Moraviei".*

Sucursala din Bratislava va deveni „Banca Națională independentă a Slovaciei".

——xX⊙●⊙Xx——

GERMANIA N'ARE NICI O INTENȚIE AGRESIVĂ ASUPRA ARGENTINEI

Buenos Aires, 2 (Rador). — **Ambasada Reichului califică drept „absurde" afirmațiile privitoare la intenția agresivă pe care ar avea-o guvernul german în ce privește Suveranitatea Argentinei.**

Războiul spaniol s'a sfârșit!

Așa anunță, oficial, ultimul comunicat, semnat de data aceasta de d. Franco

Madrid, 2 (Rador). — **Ultimul comunicat oficial asupra operațiunilor militare, care a fost difuzat noaptea trecută la ora 23,15, poartă numărul 982. El înregistrează sfârșitul unui război care a durat în total 986 de zile. Cele patru zile în care nu s'a dat un comunicat oficial au fost acelea dela începutul revoltei franchiste.**

Acest ultim buletin al biruinței este singurul comunicat oficial de război care poartă semnătura generalului Franco. Toate celelalte comunicate ale marelui cartier general naționalist erau semnate de Francisco Martin Moreno, șeful statului major.

Comunicatul nr. 982 trebuia să fie dat Duminică, dar generalul Franco a hotărît să-l dea cu o zi mai devreme pentru a putea pronunța cu o zi mai devreme proclamația solemnă: Războiul s'a sfârșit.

Sâmbătă seara, încă dela ora 22, speakerul postului Radio Nacional, Fernandez de Cordoba, a început să anunțe la intervale regulate: „La ora 23,15 precis vom da citire oficialului".

Cu cinci minute înainte de ora anunțată, o tăcere absolută s'a făcut în cafenele, restaurante, pe străzile și în piețele unde se aflau instalate vorbitoare de radio.

Sunetul strident al trâmbiței, care vestea de obicelu lectura comunicatului, a răsunat pentru cea din urmă oară.

Apăsând pe fiecare silabă, speakerul a citit laconica dar mult cuprinzătoarea formulă: „Războiul s'a sfârșit". Semnat: Generalism Franco".

Un strigăt uriaș s'a înălțat din pieptul mulțimii, salutând victoria definitivă a Spaniei naționaliste.

Citiți în corpul ziarului:

Comentariile presei străine asupra declarațiilor d-lui Hitler

D. Beck in drum spre Londra

In Palestina debarcă emigranți evrei clandestini

Măsurile de pază ale poliției engleze

Haifa, 2 (Rador). — *Corespondentul agenției Havas transmite:*

In urma descoperirii a două vase cari încercau să debarce clandestin pe teritoriul palestinian emigranți evrei, autoritățile au luat măsurile cele mai severe pentru a împiedeca imigrările nelegale

In interiorul țării, poliția procedează la controlul permiselor de ședere.

S'a constituit o nouă secție de polițiști britanici care, echipată cu șase bărci cu motor, patrulează în permanență dealungul coastei Palestinei.

Un vas patrulă a capturat Sâmbătă noaptea vasul grec „Astur", de 1335 tone, care transporta peste 600 emigranți clandestini.

Vasul a fost adus sub escortă în portul Haifa unde călătorii și echipajul au fost arestați.

Fostul rege al Spaniei în audiență la Papa

Cetatea Vaticanului, 2 (Rador). — *Papa Pius XII a primit Duminică în audiență particulară pe fostul Rege al Spaniei Alfons XIII.*

Audiența a durat 20 de minute. Fostul Suveran a vizitat apoi pe cardinalul Maglione, secretar de stat.

In cercurile Vaticanului se precizează că fostul rege a fost primit de Papă cu „onorurile cuvenite rangului său".

CORIDORUL POLON

Interesele Germaniei și Poloniei în regiunea Balticei

de R. SEIȘANU

Care sunt chestiunile ce interesează raporturile germano-polone și care, în împrejurările actuale, prezintă mai multă gravitate, în cazul când ele n'ar fi soluționate prin înțelegeri directe între părțile interesate?

In ordinea importanței lor, iată care sunt aceste chestiuni:

1) Coridorul Danzigului, numit și Coridorul polonez;

2) Statutul orașului liber Danzig și al teritoriului său;

3) Silezia poloneză;

4) Situația minorității germane din Polonia.

Toate aceste chestiuni sunt conexe și prezintă o importanță deosebită pentru Polonia, atât din punctul de vedere politic și economic, cât și din punctul de vedere strategic.

Astfel, coridorul Danzigului este în strânsă legătură cu statutul orașului Danzig și al teritoriului învecinat aflat sub protectoratul și garanția Societății Națiunilor; iar populația germană din Polonia este massată mai mult în această zonă apropiată de frontierele Germaniei (frontierele Reichului la vest și frontierele Prusiei orientale, la est).

Ce se înțelege prin „Coridorul polonez" sau „Coridorul Danzigului"?

Zona cuprinsă între frontiera de răsărit a Germaniei, coasta mării Baltice, frontierele teritoriilor Danzigului și Prusiei orientale și partea centrală a Poloniei.

Coridorul polonez. — Teritoriul hașurat are o populație majoritară poloneză.

Această zonă, care este mai strâmtă la nord, se lărgește spre sud. Ea are o suprafață de 16.386 kmp. Nu numai din cauza configurației sale geografice, dar mai cu seamă din cauza caracterului său de teritoriu de comunicație, de tranzit și de legătură, zona aceasta s'a numit „coridor".

Dar, pe când, pentru Polonezi el e un coridor ce asigură accesul statului lor la marea Baltică, prin porturile Danzig și Gdynia și deci importanța sa e capitală din punctul de vedere economic, căci printr'insul se asigură comunicațiile interioare pe apă și pe uscat, în direcția Balticei; pentru Germani el e un coridor-barieră, de oarece, fiind în stăpânirea Poloniei, separă Reichul de teritoriul Danzigului și de provincia sa, excentrică, Prusia orientală.

Din punctul de vedere geografic și istoric, zona numită „coridor" face parte din Pomerania; iar din punctul de vedere administrativ, din voevodatul „Pomorze".

Călătorind, acum câțiva ani, prin acest coridor, dela Poznan prin Tornn-Bidgoszez (Bromberg) în direcția Danzig-Gdynia, am auzit pe polonezii din tren numind această zonă „Pomorze", iar pe germanii ce mergeau la Danzig, sau în orașele Prusiei orientale, — „Pomern", „Pomerelia", sau „West Preuss". Un străin, care nu-i familiarizat cu terminologiile regionale și cu istoricul ținutului acesta, nu înțelege rostul acestor denumiri. Confuzia dispare însă, în urma explicației următoare: Pomerania, Pomorania, Pomerelia, sau „Promoze", în limba polonează, sunt termeni echivalenți și înseamnă „Ținutul dela marginea mării".

Cum Poloniei i s'a atribuit prin tratatul de pace numai partea centrală a Pomeraniei, aceea care cuprinde regiunea din dreapta Vistulei, iar Germaniei i-a rămas Pomerania din regiunea Oderului, a intervenit dela 1920 numirea „Pomerania poloneză", spre deosebire de cea germană; sau după altă terminologie germană, Pomerania orientală, spre deosebire de cea occidentală.

In sfârșit, germanii mai numesc coridorul polonez „West Preuss" (Prusia occidentală) spre deosebire de „Ost-Preuss" (Prusia orientală), care e în stăpânirea lor, deoarece în 1878, prin noua împărțire administrativă a Germaniei, s'a despărțit Prusia în două: una, orientală,

(Continuare in pag. 2-a)

Predealul văzut de un englez

D. Frank Bowden, care ne-a vizitat țara în repetate rânduri în ultimii ani și a studiat istoria noastră națională, ni-e îndeosebi cunoscut din articolul publicat în August trecut în marele ziar londonez „Times" (reprodus în „Universul") prin care dovedea — contrar afirmațiilor unor publicații unguresti apărute în ziarele engleze — că Transilvania a fost totdeauna românească și că elementul românesc a fost asuprit sub unguri precum și că munții Carpați formează coloana vertebrală (backbone) a României.

D. Frank Bowden, membru distins în Comitetul Balcanic, publică în unul din ultimele numere ale marei reviste engleze „Country Life" articolul de mai jos însoțit de frumoase fotografii ale Predealului și munților înconjurători, despre câmpurile de ski din România, pe care-l reproducem cu plăcere în coloanele noastre:

CÂMPURI NOUI DE SKI IN ROMANIA

După schimbările ivite în harta Europei, din ultimele luni, cei cari se gândesc de obiceiu la sporturile de larnă în acest anotimp, ar putea să aibă în vedere și harta în planurile lor.

Pentru acei cu timpul limitat, cari cer confort și un sport foarte organizat, Alpii — fie ei Elvețieni, Germani, Francezi sau Italieni — sunt oarecum indicați. Dar se poate explora și mai departe, iar pentru acei cu spirit întreprinzător, o minunată țară este România, care are toate avantagiile naturale ale Tirolului, atât pentru vacanțele de vară, cât și pentru sporturile de larnă.

Acelaș tren care duce la Calais sau Boulogne, la Innsbruck, Salzburg și Viena, va purta călătorul mai departe, fără întrerupere, prin Budapesta în România, și după câteva ore numai de Budapesta, se va opri într'o stație numită Brașov.

Acest oraș, cu aproape 50.000 de locuitori, făcea parte din Ungaria până în 1918.

A fost fondat de Sași; și întregul oraș, cu hoteluri curate și prăvălii ispititoare, pline cu trufandale, este un târg tipic din Germania de Sud sau Austria.

Are un hotel mare și deosebit de bun, și o mulțime de hoteluri mai mici; o renumită biserică din secolul al treispreceelea, cunoscută sub numele de „Biserica Neagră" din cauza culorii sale; precum și o piață mare și atrăgătoare.

Așezat, nu în munți, ci la poalele lor, Brașovul este orașul cel mai important al regiunei; și servește ca punct de plecare pentru excursii în munți și împrejurimi, sau la Predeal și Si-

(Continuare in pagina 2-a)

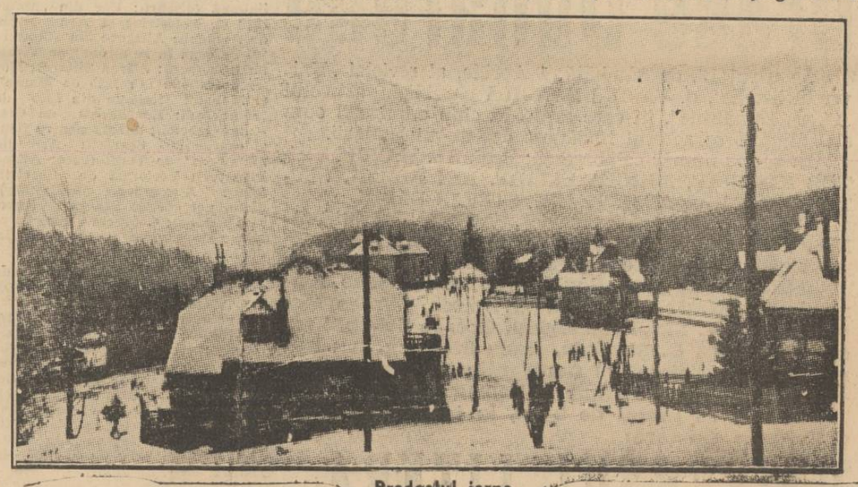

Predealul iarna

INMORMÂNTAREA PICTORULUI TEODORESCU-SION

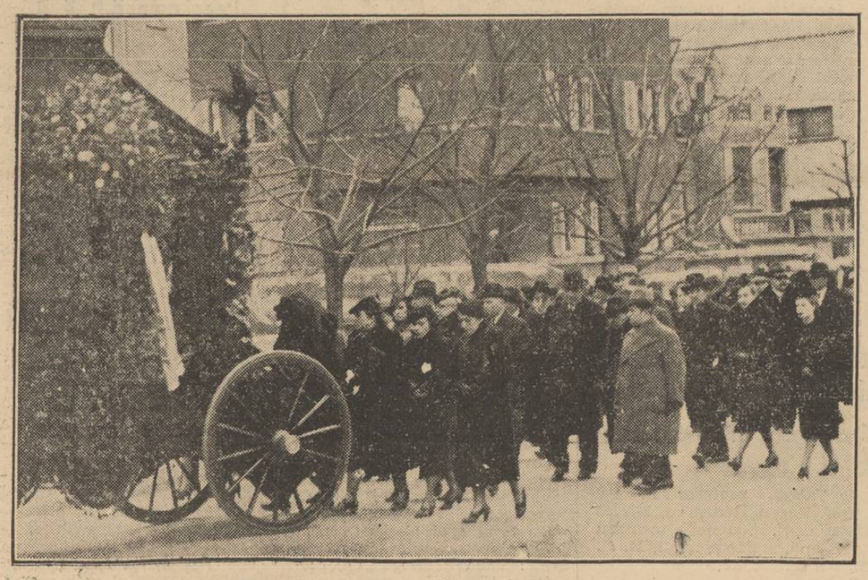

Cortegiul mortuar în drum spre cimitir
— Darea de seamă în corpul ziarului —